

Doamna Bovary

Rezumat

Romanul *Doamna Bovary* (de Gustave Flaubert; publicat în Franța în 1857, în Anglia în 1888) relatează povestea tinerei Emma Roualt, căsătorită cu trudnicul doctor Charles Bovary. În ciuda dragostei profunde a soțului său, Emma nu are simțăminte prea puternice față de el, căutând dragostea pasională despre care citise în romane. Într-o zi, cuplul participă la un bal mascat la reședința unui marchiz; Emma dansează cu invitații de vază, plecând de acolo cu certitudinea că acesta este mediul în care dorește să trăiască.

Treptat, ajunge să fie nespus de nefericită. Se mută cu traiul la Tostes la Yonville și Emma constată că este însărcinată. Acest lucru, precum și atenția pe care o primește din partea lui Leon, cu care împărtășește pasiunea pentru literatură și artă, îi fac viața suportabilă până la nașterea copilului. Emma este dezamăgită de faptul că a dat naștere unei fete, când ea își dorea atât de mult un băiat. Începe să împrumute bani de la negustorul Lheureux pentru a-și cumpăra obiectele de lux pe care simte că le merită.

Pe măsură ce Emma devine din ce în ce mai nefericită, se simte din ce în ce mai atrasă de Leon. Pentru a evita tentația, acesta se mută la Paris. În aceste condiții, Emma începe o aventură cu un pacient de-al soțului ei, bogatul Rudolphe Boulanger, care dorește doar să o adauge la lungă sa listă de cuceriri. După ce aventura își pierde din strălucire, Boulanger îi pune capăt. Emma se scufundă într-o profundă depresie, rămânând în pat timp de două luni. Când își revine, începe o nouă aventură, cu Leon.

În același timp, datoria ei față de Lheureux se mărește, iar Emma începe să împrumute bani din alte surse pentru a-și plăti datoriile. Ajunge la disperare când acesta o amenință cu confiscarea proprietăților. Nereușind să strângă acești bani, Emma se sinucide otrăvindu-se cu arsenic, explicându-i totul lui Charles printr-o scrisoare. Moartea Emmei îl afectează foarte mult pe soțul ei, care moare la scurt timp. Fiica lor, Berthe, rămâne să muncească la o filatură de bumbac, pentru a supraviețui.

100 de cărți interzise, Nicholas J. Karolides, Margaret Bald & Dawn B. Sova, Editura Paralela 45, București, 2009.

Istoricul cenzurii

Romanul *Doamna Bovary* a fost cenzurat chiar înainte de a fi publicat sub formă de carte, după ce apăruse în *Revue de Paris*. Înainte de a accepta publicarea lucrării, redactorul-șef, DuCamp, i-a solicitat autorului să elimine aproximativ o pagină și jumătate în care se relata o întâlnire secretă dintre Emma și Leon, considerând că ar fi fost „imposibil” să scape de cenzură, precum și să opereze alte schimbări în ultimul episod al romanului, la care Flaubert la început s-a opus, dar pe care cu greu le-a acceptat, până la urmă.

Eliminarea pasajelor ce ar fi putut fi controversate nu au împiedicat însă măsurile guvernamentale împotriva acestui roman, o mișcare pe care Flaubert o vedea mai mult îndreptată împotriva publicației prea liberale *Revue de Paris*, decât împotriva sa. În ianuarie 1857 începe un proces în care avocatul imperial Ernest Pinard recunoaște că acuzarea se află în fața unei „ciudate dificultăți”, citirea întregului roman în fața instanței ocupând prea mult timp, fiind insuficientă lecturarea doar a „pasajelor acuzate”. Pentru a rezolva problema, Pinard a făcut un rezumat detaliat al romanului, citind însă cuvânt cu cuvânt pasajele în cauză. Când lectura versiunii sale a ajuns la momentul important al narațiunii, Pinard a cerut juraților să aplice „limite și standarde”, afirmând: „Da, dl Flaubert știe cum să împodobească imaginile sale cu toate resursele artei, dar fără restricțiile acesteia. Niciun voal, nicio perdea – dânsul ne oferă natura cu toată nuditatea și cruzimea ei”.

De partea apărării, avocatul lui Flaubert a descris romanul ca un ghid pentru practicile burgheze, romanul subliniind consecințele abandonării comportamentului moral. Jurații, care au așteptat o săptămână pentru deliberare, i-au achitat pe autor și pe editor hotărând că vina lor nu fusese „în mod suficient stabilită”. Pe scurt, jurații afirmau că Flaubert „a comis fapta de a neglija ocazional regulile pe care niciun scriitor onorabil nu trebuie să le încalce, și de a uita că literatura, precum arta, trebuie să fie castă și pură nu numai în forma sa, dar și în expresia sa, pentru a avea efectele benefice care sunt așteptate și pentru care sunt menite”.

Câteva luni mai târziu, romanul era publicat în întregime, fără nicio modificare, și se vindea în 15 000 mii de exemplare în două luni, procesul intentat făcându-i, după cum vedem... publicitate în ciuda intenției inițiale. 